

de opvoedvraag Laura van Baars

Mogen oudste kinderen de naam kiezen voor vaders 'tweede leg'?

Als er de afgelopen maanden af-luisterapparatuur had meege-draaid in dit samengestelde gezin, dan had je daarmee niets geweten. Pas als de camera zou zijn aange-zet, had je gezien dat de buik van de jonge stiefmoeder steeds een beetje dikker werd. De puberkinde-ren (14 en 16) van vader weigeren over de komst van hun halfzusje te spreken. Ze vinden het, drie jaar na de scheiding van hun ouders, rond-uit vreselijk. De baby wordt dood-gezwegen.

De stiefmoeder is er ook ongelukkig onder. Zij zoekt naar manie-ren om haar eerste kind ter sprake te brengen. Hoe kan ze de kinderen van haar vriend betrekken, of zelfs enthousiasmeren voor de baby? Nu heeft ze bedacht dat ze misschien de keuze voor de naam van de baby moet overlaten aan de kinderen. Zou de voornaam van stiefdochteren beste vriendin een mooi signaal kunnen zijn dat het babyzusje een verrijking wordt van hun leven? Dat die naam niet is wat stiefmoeder zelf mooi vindt (zij verkiest Friese na-men, en de vriendin heet Ofelia), neemt ze dan maar op de koop toe.

"Het is heel lief dat de stiefmoeder zo meedenkt", zegt pedagoog Marlijn Kooistra-Popelier van adviesbureau Popelier Opleiding en Begeleiding, "maar het zal vooral de vader zijn die nu aan de bak moet." De rol van de vader is inderdaad de enige die nu telt, beaamt gezinscoach Gideon de Haan. "Hij moet nu laten zien dat hij van zijn oudste kinderen houdt."

Kooistra en De Haan vinden het beiden geen goed idee om de naam van de baby aan de kinde-ren over te laten. "Daarvoor is die echt te belangrijk", zegt Kooistra. "Je moet de kinderen die druk niet opleggen. Bovendien: mis-schien zijn die pubermeiden vol-gend jaar geen vriendinnen meer!" Volgens De Haan gaat zo'n naam bovendien niet het verschil maken of de kinderen de baby omarmen of juist afwijzen. "Het is

het idee van een liefdesbaby van hun vader waar ze van walgen. Bij kinderen op die leeftijd gaat alles keer tien. De afkeer van ouders die seks hebben, waarvan de baby het bewijs is, is gigantisch. De nieuwe relatie van vader komt ineens heel centraal te staan. Er lopen gevoelens doorheen over loyaliteit aan hun moeder, die misschien nog alleen is. Misschien vertrouwen ze de stiefmoeder wel niet; denken ze dat zij de vader erin geluisd heeft en gewoon ge-stopt is met de pil. De vader moet hun duidelijk maken dat hij de baby ook echt wenst. Maar als de vader weer al te betrokken is bij de baby, terwijl hij misschien bij de oudsten nooit aanwezig was, wordt dat verschil ook weer pijn-lijk duidelijk. Kortom: de sleutel ligt bij de vader."

Ouders die beginnen aan 'een tweede leg' gaan er vaak vanuit dat de kinderen uit het eerste hu-welijk vanzelf wel gaan houden van hun jongere broertje of zusje, maar dat is volgens De Haan niet altijd het geval. "Ouders moeten dan ook niet gaan zeggen: doe eens lief tegen de baby. Dat helpt niet. Verwacht niets van je kinde-ren, maar leef ze alleen voor hoe je lief tegen elkaar doet."

Het is belangrijk om aan de ou-dere kinderen te laten voelen dat hun gevoelens "er mogen zijn", zegt Kooistra. "Acceptatie is een moeizaam proces. Het is wel goed dat de stiefmoeder nu al probeert om het gesprek over de baby op gang te brengen, al zou het eigen-lijk de vader moeten zijn. Hij zou fotoboeken van zolder kunnen ha-len, en kijken naar de babytijd van de oudste kinderen. Vertellen hoe blij hij met ze was. Een ande-re manier is om gewoon luchtig te vragen of ze paars een mooie kleur voor de babykamer vinden."

En als de baby dan geboren wordt, zegt Kooistra, "vraag dan altijd de kinderen om als eersten naar de baby te komen kijken. Willen ze niet, dan is dat ook goed. Maar spreek het van te voren duidelijk af. Het is pijnlijk als de halve familie al is langs geweest voor de eigen kinderen er zijn."

'Verwacht niets van je kinderen, maar leef ze alleen voor hoe je lief tegen elkaar doet'

Geen klas, wel werk als leraar

Er verdwijnen in een paar jaar tijd tweehonderd klassen in Zeeland: te weinig kinderen. En door de pensioengolf dreigt een tekort aan leraren. Daarom houden de scholen er nu meer in dienst dan nodig.

TEKST **Laura van Baars**

Wat gaat harder: de krimp of de vergrij-zing? Gaan er minder kinderen naar school, dan zitten de leraren straks zonder klas. Maar gaan de leraren met pensioen, dan zitten de leerlingen straks zonder juf of meester. Als Zeeland niet oppast, dreigt het allebei te gebeuren. Werkloosheid nu, en een tekort aan leraren op heel korte termijn. "Al in 2018 verwacht ik dat er zoveel leraren met pensioen zijn, dat we er te weinig over hebben", zegt Eric Reekers, directeur van het Transfercentrum Onderwijs Zeeland. "We moeten er dus voor zorgen dat jonge Zeeuwse leraren niet verhuizen naar de Randstad, waar nog steeds volop werk is, of dat ze kiezen voor een baan buiten het onderwijs."

De spagaat waarin het Zeeuwse onderwijs zit, zie je overal in Nederland. Onlangs signaleerde het UWV dat tot 2020 ongeveer 7000 voltijd-banen voor leraren in het basis-en voortgezet onderwijs zullen verdwijnen. Het is het staartje van de krimp die al langer voortwoekert, vooral op de basisscholen. Tussen 2009 en 2013 verdwenen daar 15.000 banen. Er worden minder kinderen geboren en jonge mensen trekken naar de Randstad. Toch zal deze krimp op termijn niet leiden tot grote werkloosheid onder leraren: het UWV verwacht dat de uittocht van gepensioneerde leraren de komende jaren zo groot is, dat zij alleen al in het basisonderwijs 4000 vacatures achterlaten. Het is de vraag hoe die zullen worden ingevuld. Door de verhalen over dreigende werkloosheid en strengere eisen bij de toelating, kiezen steeds minder studenten voor de pabo.

Zeeland is wel een bijzonder geval. In de provincie lagen de onderwijsbanen nooit voor het oprapen, maar tussen 2013 en 2018 verdwijnen volgens Reekers zo'n tweehonderd klassen. In die periode verliezen in Zeeland ook ongeveer driehonderd leraren hun baan, schat hij in. Toch zou het volgens Reekers een cruciale

fout zijn om ze allemaal de laan uit te sturen. "We moeten 5 procent van de leraren extra in dienst houden. Alleen dan houden we genoeg personeel vast om in 2018 niet voor problemen te staan."

Maar welke gezonde organisatie kan zich dat veroorloven: personeel in dienst houden waarvoor eigenlijk geen werk is? Na jaren van praten, denken en overleggen, besloten de 23 Zeeuwse schoolbesturen deze zomer de handen ineen te slaan. Of je nu een protestants-christelijke, katholieke, openbare of reforma-torische school bent: via een flexpoule kunnen ze in Zeeland gebruikmaken van elkaars 'boventallige' leerkrachten. Reekers: "We hebben er nu zestig leraren in de poule, maar dat moeten er in de toekomst zeker 140 worden."

Jaarcontract

Voor nieuwkomer Chloe de Witte, twee jaar geleden afgestudeerd aan de pabo in Vlissingen, betekende de flexpoule dat de Algemene Basis-school Middelburg het aandurfde haar een jaarcontract te geven, ook al hadden ze haar eigenlijk maar een paar vrijdagen aan het begin van het schooljaar nodig. De Witte was er blij mee, na twee jaar alleen her en der als invalkracht te zijn ingehuurd. Als er op de ABS geen werk is, werkt De Witte op scholen in

'Het is in Zeeland allemaal niet in de buurt. Maar ja, dat hoort er bij.'